
Školství mají mnohde horší

Školství mají mnohde horší

1.2.2012 Mladá fronta DNES Strana 12 Publicistika, autor: Barbora Tachecí

Od začátku roku už ministru Dobešovi neradí. Plně ho vytěžuje vlastních sedm set studentů prestižního soukromého gymnázia PORG, jehož je ředitelem. Václav Klaus mladší.

* Jak byste poradil ministru Dobešovi zacházet s rozezlenou akademickou obcí?

Těžké, no. Akademický svět je mocný a disponuje stovkami kvazistudentů, kteří jsou schopni vyrazit do ulic kvůli leccemus. Dřív tu bylo deset procent vysokoškoláků a teď je to padesát. Stát to platí a školy chtějí mít absolutní akademické svobody, tak to nejde dohromady. Buď jsou nezávislí, protože mají vlastní příjmy, nebo je platí daňový poplatník, třeba my dva, kteří hlasujeme ve volbách a z voleb přichází ministr školství, který to může někam posunout.

* Zmínil jste kvazistudenty, kterých tu jistě máme dost. Ale taky studenty skutečné a kvalitní a taky kvalitní akademiky...

... bezpochyby.

* ... a i ti se bouří. Myslíte, že neumějí tyto jednoduché počty? Nebo to tak jednoduché není?

Nechci měřit, kdo se bouří a nebouří. Viděl jsem akorát tu jejich tiskovku, která vypadala tak maoisticky. Nemyslím, že takový je názor sta procent lidí z akademického světa. Jsou to ti, co jsou slyšet a mají obsazeny posty v senátech.

* V čele veřejných vysokých škol by podle ministra měla zasedat rada jmenovaná vládou. Část lidí by měl do rady nominovat sám ministr. Pohled na mediální rady, kam dosazují členy výhradně politici, je tristní a v drtivé většině nedohlíží na žádnou kvalitu.

A když se podíváme tady na správní radu MAFRA, je efektivní...

* MAFRA je soukromý podnik a její správní rada nepodléhá rozhodnutí politiků.

Já vím, že ne. Jenomže jste zmínila tu kvalitu, tak jestli máte pocit, že zrovna tady je

* Tady ať si to zhodnotí akcionáři, to je jejich věc, nedávám do toho ani korunu. Kdyby do nejmocnějšího orgánu veřejných vysokých škol přišli lidé jmenovaní vládou a částečně vybíraní politikem, nebylo by to rizikové?

Věci veřejné jsem nevolil, ale získaly hlasy voličů a jsou ve vládě. A je lepší, když to dělá volený zástupce, než když si to ten akademik dělá sám. Daleko horší jsou ty rady, které si tam volí samy sebe, ty partičky kamarádů. Třeba jako je akreditační komise a takové ty rady, které jsou v uvozovkách nezávislé, ale rozhodují o veřejných penězích. To je vždycky ještě větší zlo.

* Po teoretické stránce s vámi souhlasím, ale...

Že tam může posléze být ještě větší pitomec, než je dneska, to se samozřejmě stát může, ale obecně je to spíš tak, jak říkám.

* Zástupce státu tam, kde se rozdělují veřejné peníze, zní dobře - jen ta praxe nás poučila, že to hodně škřípe.

Jste-li demokrat, a ne fašista, tak jednou začas jdete k volbám a tím svůj hlas přenášíte na ty, kteří jsou zvoleni. Nic lepšího, kdo by tyto věci rozhodoval, tady není. Pokud nechceme monarchii nebo radu vědců nebo ajatolláhů.

* Myslíte si, že akademická obec má šanci si vylobbovat nějaké změny?

Samozřejmě! Na vysoké školy zatím nikdo nesáhl, a když se sejde sdružení rektorů, tak každý ministr byl zatím proti nim jen komická figurka. Síla rektorů je totální. Ti ten systém řídí a samozřejmě nechtějí žádnou změnu, protože jim to vyhovuje.

* Řekl jste, že současný ministr školství je oproti předchozím silně nadprůměrný. Co uniká těm, kteří takový dojem nemají?

Uniká jim to, že ministr školství je politická funkce, a že když jsme měli ministry bez politického zázemí, jejich činnost se soustředila na to, že jeli na olympiádu a 1. září se nechali vyfotit u nějaké školy. Když pomínu pana Lišku, je pan Dobeš po dlouhé době politický ministr, který má nějakou sílu.

* A myslíte, že jeho kroky by stále ve vašich očích vypadaly tak dobře, kdybyste ho nesrovnával s tristními předchůdci?

No, myslím, že zrušení řady centrálních úřadů a posun toho paradigmatu, že ve škole se má učit a má se to občas přezkoušet, je pozitivní jev. Taky ta největší kritika nejde od ředitelů škol. Ta jde od lidí, kteří byli odstaveni z různých komisí - a na ministerstvu jich byly mraky.

* Nezdají se vám některé ministry kroky chaotické?

Je to určitě člověk, který se rozhoduje rychle a sám, což mi bylo sympatické - na rozdíl od těch strejců, co se zaštiťovali sedmnácti komisemi a radami.

* Rychlost je sympatická, ale ještě to neznamená, že má nějakou jasnou koncepci. U vysokých škol dodnes nevím, jestli ministr chce jít dosavadní cestou obrovského množství nekvalitních škol a studentů, nebo chce snížit jejich počet a vypouštět jen skutečně kvalitní absolventy.

Nevím, věnoval jsem se regionálním školám, měl jsem desetinový úvazek a o tom jsem nic nečetl a nevím.

* Co se zlepšilo ve středním školství a ve vaší škole nástupem státních maturit?

(uchechtnutí) Pro naši školu byl dobrý ten výsledek, když jsme byli první. No... já jsem koncepci státních maturit vždycky kritizoval. Státní maturity prosadila do zákona před mnoha lety ministryně Buzková za pomoci hlasu opilého přeběhlíka Kota a teprve za ministra Dobeše se je podařilo zprovoznit.

* Ale je přece na ministrově, co bude prosazovat - bez ohledu na to, co prosadili jeho předchůdci.

Jo, ale zase ať jste kdokoliv, ten zákon je tam napsaný a přes něj moc jít nejde. Samozřejmě, my se snažíme ten zákon změnit, ale to trvá.

* Ptala jsem se, co se ve středním školství zákonem zlepšilo.

Tak školy byly na prvních stránkách novin, což se běžně neděje. Zadruhé se ukázalo, že strašná část dětí nenapsala ani ten primitivní základní test, což by mělo být téma. Že se špatné školy nedaří ze systému vyřadit, že sto miliard z našich daní vytváří v těchto školách něco šíleného.

* Mají někde v Evropě vyřešeno školství tak, jak by se vám to líbilo?

Spíš mají v řadě zemí horší. Třeba Francie: doživotní jistota pro učitele, a když máte konexe, postupujete z islámských předměstí někam do centra.

* Co vlastně ukážou celostátní testy žáků pátých a devátých tříd? Jde spíš o informace o kvalitě učitelů, nebo o schopnostech žáků?

Obojí. Já dělám takové testy na PORG, někdy tomu říkají malá maturita. Když jdou výsledky v jedné třídě dolů, hledáme, kde je slabé místo, a snažíme se to změnit. Tak by měla fungovat každá škola.

* A mají výsledky testů na základních školách limitovat děti ve vstupu na střední školy?

Samy základní školy rozhodly, že děti, které by nenapsaly ani to minimum, třeba neumějí malou násobilku, tak nemají jít na víceleté gymnázium. Nebyl to můj grandiózní plán, ale to, že kdo neudělá maturitu, nemá jít na vysokou školu, a kdo neumí malou násobilku, nemá jít na gymnázium, to si myslím.

* Oba však víme, že výsledky takového pářáka lehce zhorší kantor, se kterým si nesedí.

Ale mluvíme o absolutním minimu znalostí, které by mělo dítě mít. A test by se mohl opakovat. Tak jako když se nenaučíte značky, nedostanete řidičák.

* Proč vypadla idea, že by testy mohly sloužit i k porovnávání jednotlivých škol?

Nevím, ale není to šťastná idea. I když teď jsem mluvil s panem ředitelem Průšou z jedné dobré děčínské školy, která má -jak bych to řekl korektně - vzrůstající počet problematických dětí. A je pak samozřejmě nesmysl porovnávat takovou školu s pražskou školou na Ořechovce, protože i kdyby děčínští učitelé byli třikrát lepší, moc toho nezmohou.

* Často je vám předhazováno, že PORG je elitní škola, jako by to byl důvod k výčitce. Není to zvláštní?

Tak to má dvě dimenze. Předně Češi to mají trochu v sobě, stydět se, když jsou první. A pokud jde o PORG, tak to je pouhé nepřátelské hodnocení. Nemohou řívat, že jsme pitomá škola, tak řvou, že jsme elitní pro horní patra. A to nás strašně ekonomicky poškozuje a nevíme, jak se proti tomu bránit.

* Pro jaké studenty tedy PORG je?

Pro studenty, v jejichž rodinách stojí vzdělání vysoko v žebříčku hodnot a kteří jsou nadprůměrní v přijímacích testech. Jsme stoprocentně otevřeni každému dobrému studentovi, který bude v testech první, druhý, třetí, čtvrtý. Takoví dostanou v případě potřeby stipendium všichni. I když je to administrativně náročné... než stipendium dáme, dívá se třeba naše pracovnice na Googlu, kolik těch bazénů kolem baráku mají.

* To je fór, nebo fakt?

To je fakt. Lidé se snaží zneužívat vše možné a stává se, že když si vyjedeme katastr nemovitostí, nějak nesedí s tím, co nám ti rodiče píšou. Ale je toho čím dál méně. Na stipendiu dnes máme kolem patnácti procent studentů.

* Něco vtipného na závěr. Vzal byste si pod sebe člověka, který byl lídrem kandidátky Dělnické strany?

(pauza) Víím, kam míříte, a proto nebudu vtipný. Možná někteří naši starší učitelé byli v KSČ, ale mne zajímají výsledky a nejsem kádrovák.

Václav Klaus mladší

Václav Klaus mladší (narozen v roce 1969) vystudoval Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy, obor matematika a geografie. Má tři děti. Jeho otcem je prezident Václav Klaus. Velmi záhy po dokončení studia se Václav Klaus mladší stal ředitelem vůbec prvního soukromého gymnázia v republice, takzvaného PORG. V osmadvaceti letech se tak stal nejmladším ředitelem ve své době. V poslední době byl současně poradcem ministra školství Josefa Dobeše. Funkci ale složil.

PRÍMO K VĚCI s Barborou Tachecí

Jejíma očima Seděl sám na pohovce ve studiu, nohu přes nohu, soustředěně četl časopis a vymrštil se v okamžiku, kdy mne zahlédl. „Váš otec by si určitě při četbě podtrhával nebo by si dělal poznámky do bločku,“ konstatovala jsem první rozdíl. Je mu šumák, že ho lidé neustále s otcem porovnávají. Bylo mu dvacet, když tátu vezl ve své škodovce na Úřad vlády, a zažil za tu řadu let mnohé. „Nějak se nedokážu trápit tím, co si myslí lidi. To už bych se dávno oběsil,“ říká způsobem, že o jeho slovech nepochybujete. Ujišťuji ho, že kdyby z rozhovoru něco vtipného vylezlo, byla bych ráda. „I když se vaše rodina proslavila mnoha věcmi, ale vtip mezi nimi bohužel nebyl,“ dodávám odvážně. „Zvláštní. Já jsem přitom hodně vtipný,“ pravil s pokerovým výrazem v obličeji. Zase jsem se smála sama.